

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije
i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina
ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine

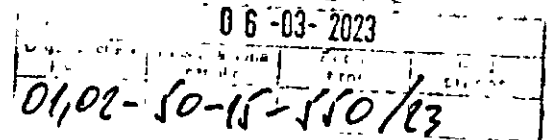
Broj: 05/6-50-15-27-85-5/23

Sarajevo, 6.3.2023.

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ZASTUPNIČKI DOM
DOM NARODA

6

PREDMET: Dostava Izvješća o radu za 2022. godinu

Poštovani,

Na temelju članka 52. stavak (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 22/16) i članka 11. stavak (g) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 23/11), dostavljam vam Izvješće o radu za 2022. godinu na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK NEOVISNOG POVJERENSTVA

Dr. sc. Mile Lasić

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije
i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina
ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-85-4/23

Sarajevo, 23.2.2023.

IZVJEŠTAJ

o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične
sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i
Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i
Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i
Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine
za 2022. godinu

Februar 2023. godine

SADRŽAJ

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE	3
POGLAVLJE II. NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE	5
POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE U 2022. GODINI	6
Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Nezavisne komisije	6
1. Usvajanje Izvještaja o radu Nezavisne komisije za 2021. godinu.....	7
2. Finansijsko poslovanje Nezavisne komisije.....	8
Odjeljak B. Posjete Nezavisne komisije Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH	8
1. Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 11. 5. 2022.....	8
2. Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 5. 12. 2022.....	12
Odjeljak C. Javnost rada	15
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu	15
POGLAVLJE IV. PREPORUKE.....	16

Na osnovu člana 52. stav (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) i člana 2. stav (6) Poslovnika o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici, održanoj 23. 2. 2023, usvojila je i Parlamentarnoj skupštini BiH podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine za 2022. godinu

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u

skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Nezavisna komisija) uspostavljena je u skladu s članom 41a. stav 2. Zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 13/05, 53/07, 97/07, 37/09 i 100/13) kao nezavisno tijelo Parlamentarne skupštine BiH.

Nezavisna komisija ima pet članova koji su imenovani na mandat od pet godina odlukom Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 96/15 i 50/17), i to:

1. Mile Lasić, predsjednik Nezavisne komisije,
2. Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije,
3. Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Nezavisne komisije,
4. Aleksandar Faladžić, član Nezavisne komisije, i
5. Vedad Gurda, član Nezavisne komisije.

Navedenim članovima Nezavisne komisije mandat je istekao 15. 12. 2020, te je shodno tome Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine imenovala Privremenu zajedničku komisiju oba doma Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure za imenovanje članova Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH (u daljnjem tekstu: Privremena zajednička komisija) („Službeni glasnik BiH“, broj 10/21).

Privremena zajednička komisija je u 2021. godini provela konkursnu proceduru za članove Nezavisne komisije te Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH dostavila prijedlog liste kandidata za imenovanje pet članova Nezavisne komisije.

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH je na 22. sjednici, održanoj 7. 7. 2021, razmatrao Prijedlog liste kandidata za imenovanje pet članova Nezavisne komisije, ali je **nije usvojio**.

Nezavisna komisija je u svom radu nezavisna u okviru važećih domaćih propisa i međunarodnopravnih instrumenata. Svi nadležni organi, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini, pravna i fizička lica dužni su Nezavisnoj komisiji dati sve podatke i informacije, osigurati i dati sve materijale značajne za njen rad, te pružiti svu neophodnu pomoć potrebnu za

nesmetano i zakonito postupanje Nezavisne komisije iz njenog djelokruga. Nezavisna komisija djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, registrirane organizacije ili udruženja ili bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pojedinca u Bosni i Hercegovini. Članovi Nezavisne komisije rade na sjednicama i operativno na terenu u kazneno-popravnim i drugim ustanovama na teritoriji BiH, u kojima su zatvorena ili pritvorena lica.

O pitanjima iz svoje nadležnosti Nezavisna komisija donosi godišnji plan rada, finansijski plan rada, godišnji izvještaj o radu, izvještaj o stanju i činjenicama koje su utvrđene nakon posjete i kontrole u zavodima (ustanovama), odluke, zaključke i druge akte u skladu sa zakonom i svojim poslovníkom.

POGLAVLJE II. NADLEŽNOST NEZAVISNE KOMISIJE

U skladu s članom 52. stav (1) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) te članom 10. Poslovníka o radu Nezavisne komisije („Službeni glasnik BiH“, broj 23/11), osnovna nadležnost Nezavisne komisije je praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i ostvarivanje ljudskih prava lica koja izdržavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom BiH ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH.

Nezavisna komisija može pratiti rad zavoda samostalno ili u saradnji sa inspektorskim i drugim nadzornim tijelima. Također, može saradivati s međunarodnim i drugim ustanovama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonima i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Nezavisna komisija daje preporuke nadležnim organima BiH s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise zasnovane na zakonu iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima, nakon obavljene posjete dostavlja izvještaje upravniku zavoda i Ministarstvu pravde BiH, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti kao i druge radnje iz oblasti nezavisnog praćenja u skladu s članom 52. stav (7) Zakona Bosne i Hercegovine

o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16).

Ono što je bitno istaći jeste da su, zaključno s 31. 12. 2020, svi zatvorenici i pritvorenici iz nadležnosti Suda BiH premješteni u Zavod za izvršenje krivičnih sankcija pritvora i drugih mjera BiH.

S ciljem preduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera, u skladu s članom 52. stav (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16), podnosi godišnji izvještaj o radu Parlamentarnoj skupštini BiH i Ministarstvu pravde BiH.

POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE U 2022. GODINI

U ovom izvještajnom periodu Nezavisna komisija realizirala je planirane aktivnosti održavanjem sjednica Nezavisne komisije kao i najavljenim posjetama Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH. Nezavisna komisija je tokom čitave 2022. godine zaprimala pritužbe zatvorenika koje su razmatrane na sjednicama Nezavisne komisije, a koje su zahtijevale pismenu korespondenciju s odgovarajućim kazneno-popravnim zavodima i nadležnim ministarstvima.

Članovi Nezavisne komisije su u toku 2022. godine, posredstvom Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, bili uključeni u aktivnosti Delegacije Pododbora za prevenciju torture i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (SPT). U vezi s tim, 12. decembra 2022. godine održan je i sastanak s delegacijom, a u ime Nezavisne komisije sastanku su prisustvovala Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije, i Ivana Lovrić, sekretar Nezavisne komisije.

Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Nezavisne komisije

Od 1. 1. 2022. do 31. 12. 2022. Nezavisna komisija održala je 12 sjednica:

Sjednice	Datum održavanja sjednice
72. sjednica	27. 1. 2022. od 17 sati
73. sjednica	14. 2. 2022. od 17 sati

74. sjednica	21. 3. 2022.	od 17 sati
75. sjednica	11. 4. 2022.	od 17 sati
76. sjednica	11. 5. 2022.	od 17 sati
77. sjednica	15. 6. 2022.	od 17 sati
78. sjednica	12. 7. 2022.	od 17 sati
79. sjednica	29. 8. 2022.	od 17 sati
80. sjednica	26. 9. 2022.	od 17 sati
81. sjednica	20. 10. 2022.	od 17 sati
82. sjednica	17. 11. 2022.	od 17 sati
83. sjednica	5. 12. 2022.	od 17 sati

Na ovim sjednicama Nezavisna komisija razmatrala je i usvojila ukupno 60 tačaka dnevnog reda i 21 podtačku. Obradeno je i pripremljeno 68 akata i predmeta koji su otpremljeni na određene adrese (uprave KPZ-a, Ministarstvo pravde BiH, entitetska ministarstva pravde, određeni zatvorenici i pritvorenici u KPZ-ima i sl). Također, Nezavisna komisija je u izvještajnom periodu razmatrala i pristigle pritužbe zatvorenika i pritvorenika iz nadležnosti ovog tijela, kojih je u izvještajnom periodu bilo ukupno 16, što je zahtijevalo pismenu korespondenciju sa Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, Ministarstvom pravde BiH te zatvorenicima i pritvorenicima.

1. Usvajanje Izvještaja o radu Nezavisne komisije za 2021. godinu

Nezavisna komisija je na 73. sjednici, održanoj 14. 2. 2022, usvojila i Parlamentarnoj skupštini BiH podnijela Izvještaj o radu Nezavisne komisije za 2021. godinu.

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH je dopisom broj: 01-50-1-15-29/22 od 7. 6. 2022. obavijestio ovo tijelo da na 29. sjednici, održanoj 7. 6. 2022, u drugom krugu glasanja, nije usvojio Izvještaj o radu Nezavisne komisije za 2021. godinu.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je dopisom broj: 02-50-6-16-23/22 od 16. 6. 2022. obavijestio ovo tijelo da je na 23. sjednici, održanoj 15. 6. 2022, usvojio Izvještaj o radu Nezavisne komisije za 2021. godinu.

2. Finansijsko poslovanje Nezavisne komisije

Odlukom Zajedničke komisije za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH o naknadama za rad u Nezavisnoj komisiji, broj: 03/5-50-14-11-11,9/16 od 14. 6. 2016, utvrđena je naknada članovima Nezavisne komisije u mjesečnom iznosu od jedne osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama BiH, koja je do juna 2022. iznosila 475,60 KM, a usvajanjem Zakona o Budžetu institucija BiH za 2022. ona je povećana na 535 KM. Član Nezavisne komisije ima pravo na naknadu samo ako prisustvuje sjednici Nezavisne komisije.

Finansijski plan i program Nezavisne komisije za 2023. godinu utvrđen je i jednoglasno usvojen na 79. sjednici, održanoj 29. 8. 2022:

- naknade članovima Nezavisne komisije - 44.000,00 KM
- detaljne kontrolne i ad hoc posjete zatvorima - 15.000,00 KM

(Zavodu za izvršavanje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine i drugim ustanovama u skladu s potrebom).

Finansijski plan i program Nezavisne komisije za 2023. godinu je, u skladu s Poslovníkom o radu Nezavisne komisije, prosljeđen Zajedničkoj komisiji za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH.

Odjeljak B. Posjete Nezavisne komisije kazneno-popravnim zavodima u BiH

U 2022. godini (od 1. 1. do 31. 12) Nezavisna komisija obavila je dvije najavljene posjete Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH.

1. Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 11. 5. 2022.

Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljena je 11. 5. 2022. Posjeta je obavljena u sastavu: Mile Lasić, predsjednik Nezavisne komisije, Azra

Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije, Aleksandar Faladžić i Vedad Gurda, članovi Nezavisne komisije, te Ivana Lovrić, sekretarka Nezavisne komisije.

Tokom posjete obavljen je razgovor s upravnikom Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH Sinišom Perkovićem, Verom Čosić, odgajateljicom, te Markom Pepicom, šefom Paviljona „A“ Zavoda.

Predsjednik Nezavisne komisije istakao je da je posjeta organizirana u skladu s dogovorom sa zadnje sjednice Nezavisne komisije, ali i u skladu s Planom rada Nezavisne komisije za 2022. godinu. Razlog posjete su predstavke (žalbe) zatvorenika koje je zaprimila Nezavisna komisija kao i realizacija preporuka koje je Nezavisna komisija uputila Zavodu prilikom prethodnih posjeta.

I.

U uvodu u razgovor s članovima Nezavisne komisije upravnik Zavoda Siniša Perković istakao je da je trenutno u Zavodu 45 pritvorenih lica i 232 zatvorena lica.

Što se tiče radno-okupacionog tretmana zatvorenika, upravnik je istakao da su vrlo ozbiljno počeli s radnim angažmanom zatvorenika. Formirali su Privrednu jedinicu „Concordia“ i polako kreću s radnim aktivnostima. Naglasio je da su od šest radionica (hala) koje Zavod ima trenutno popunjene tri. U jednoj od hala se nalaze četiri mašine za šivanje i dva horizontalna noža koje je Zavod dobio od Vijeća Evrope. Angažirali su vanjskog saradnika koji radi na obuci zatvorenika na mašinama i za početak je u planu šivanje sjedalica. Također, potpisan je ugovor s firmom Perić koja bi u jednoj od hala u Zavodu sklapala namještaj, a zatvorenici bi bili angažirani kao radna snaga. Dalje, u jednoj hali je firma za sklapanje reklama gdje su zatvorenici, također, radna snaga.

Upravnik Zavoda istakao je da zatvorenici izražavaju želju za radnim angažmanom te da se angažiraju u skladu s mogućnostima i potrebama Zavoda. Također je naglasio da su u ovom zavodu i zatvorenici starije životne dobi, koji zbog zdravstvenog stanja ne mogu biti radno angažirani, kao i određeni broj zatvorenika koji ne smiju biti radno angažirani zbog sigurnosnih razloga, jer spadaju u grupu visoko rizičnih zatvorenika.

Trenutno je u Zavodu radno angažirano 127 zatvorenika, i to:

Kuhinja	41
Pekara	16
Frizeri	4

Vešeraj	12
Održavanje čistoće unutrašnjeg dijela Zavoda	9
Održavanje čistoće vanjskog kruga Zavoda	9
Pomoć radnika, održavanje čistoće i higijene zatvoreniciima s posebnim potrebama	7
Krojačka radionica	4
Kantina	2
Radionica namještaja	6
Održavanje na poslovima:	
- moler	6
- električar	2
- vodoinstalater	2
Pomoćni radnik u magacinu	1

U razgovoru s članovima Nezavisne komisije upravnik Zavoda osvrnuo se na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Istakao je da je prije pet mjeseci primljeno 50 novih zatvorskih stražara, te da ih 12 prelazi iz Granične policije BiH.

Što se tiče odgajatelja, trenutno ih prema Pravilniku nedostaju dva, za koje će uskoro biti raspisana konkursna procedura. Ono što predstavlja veliki problem jeste nedostatak ljekara jer se na dva konkursa niko nije prijavio.

Ono što je bitno istaći, a na šta je Nezavisna komisija ukazivala i u prethodnim izvještajima jeste veoma niska plaća zavodskih stražara u odnosu na entitetske zavodske stražare pa i stražare u drugim institucijama na državnom nivou. Iz toga proizlazi da je već pet zavodskih stražara prešlo u MUP Kantona Sarajevo.

II.

Tokom posjete Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljen je povjerljiv razgovor sa zatvorenikom E. B. koji je u više navrata pisao Nezavisnoj komisiji s molbom da ga Komisija posjeti. Zatvorenik E. B. najprije je odbio razgovor s članovima Nezavisne komisije da bi se, ipak, na kraju predomislio i pristao na razgovor. Članovi Nezavisne komisije su prije samog razgovora sa zatvorenikom obavili i razgovor s Verom Ćosić, matičnom odgajateljicom zatvorenika, te Markom Pepicom, šefom Paviljona „A“ Zavoda u kojem je smješten zatvorenik te ostvarili uvid u lični dosje zatvorenika.

Prema izjavi odgajateljice i šefa Paviljona „A“, zatvorenik E. B. je zatvorenik koji je u ovaj zavod prebačen iz Kazneno-popravnog zavoda Zenica i najduže je u zatvoru. U većini slučajeva je konfliktan zatvorenik koji ne može da prihvati autoritet pa je stalno u sukobu sa stražarima. Pokušali su da ostvare drugačiji tretman s njim, ali ništa nije uspijevalo. Stalno narušava kućni red, napada i prijeti stražarima, nakon čega završi u samici. Po izlasku iz samice, malo se smiri, ali vrlo kratko, te nastavlja sve po starom. Kao radno-okupaciona terapija nuđeno mu je da bude higijeničar u svom paviljonu, ali je odbio. Smatraju da je njegov najveći izvor problema premještaj iz Kazneno-popravnog zavoda Zenica u ovaj zavod, te da treba vremena da prihvati nove okolnosti.

U razgovoru s članovima Nezavisne komisije zatvorenik E. B. istakao je da je vrlo nezadovoljan uslovima u Zavodu, da se prema njemu ponašaju nečovječno i nehumano, te da ga svakodnevno maltretiraju. U više navrata obraćao se Tužilaštvu BiH, Sudu BiH, ombudsmenima za ljudska prava BiH, CPT-u. Obraćao se i Ministarstvu pravde BiH zahtjevom za premještaj, odnosno za vraćanje u Kazneno-popravni zavod Zenica, ali je dobio odgovor da je zahtjev preuranjen. Ističe da je 3-4 puta tražio sastanak s upravnikom, ali ga on nikada nije primio. Također, ističe da za 29 godina, koliko je u zatvoru, nikad nije bio u lošijem psihičkom stanju te da smatra neophodnim pregled stručnog lica, odnosno da se procijeni njegovo psihičko i fizičko zdravlje. Ako se procijeni da njegovo psihičko stanje nije dobro, onda zahtijeva smještaj u zdravstvenu ustanovu. Istakao je da u Zavodu vlada diskriminacija na nacionalnoj i vjerskoj osnovi te da se svakodnevno krše ljudska prava zatvorenika. Kao primjer istakao je da svaki dan od 16 do 20.30 sati ima samo vruću vodu na slavini, pitke vode nema, da poligon nema nadstrešnicu, te ako pada kiša, nemaju uslove za šetnju.

Na osnovu navedenog, Nezavisna komisija daje sljedeću

P R E P O R U K U

1. Potrebno je da Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, u skladu s članom 74. stav (4) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, osigura da je voda za piće pritvorenicima i zatvorenicima stalno dostupna.

2. Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 5. 12. 2022.

Najavljena posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljena je 5. 12. 2022. Posjeta je obavljena u sastavu: Mile Lasić, predsjednik Nezavisne komisije, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije, Aleksandar Faladžić, član Nezavisne komisije, te Ivana Lovrić, sekretarka Nezavisne komisije.

Tokom posjete obavljen je razgovor s upravnikom Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH Sinišom Perkovićem, načelnicom tretmana Delajdom Kurić-Hodžić, Verom Ćosić i Aleksandrom Miloševićem, odgajateljima.

Predsjednik Nezavisne komisije istakao je da je posjeta organizirana u skladu s dogovorom sa zadnje sjednice Nezavisne komisije, ali i u skladu s Planom rada Nezavisne komisije za 2022. godinu. Također, istakao je da su povod za posjetu bile predstavke (žalbe) zatvorenika koje je zaprimila Nezavisna komisija.

U uvodu razgovora s članovima Nezavisne komisije upravnik Zavoda Siniša Perković istakao je da je trenutno u Zavodu 46 pritvorenika i 214 zatvorenika. Tretman resocijalizacije zatvorenika ide po planu i mogu se pohvaliti da je trenutno veća ponuda radnog angažmana nego potražnja. Što se tiče pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta upravnik je istakao da je putem konkursa primljeno 10 novih policijskih službenika, a 12 ih je prešlo iz Granične policije BiH i počinju s radom 1. 1. 2023. Također, istakao je da i dalje veliki problem predstavlja nedostatak ljekara, jer trenutni ljekar ide u penziju, a prijem novog je dugotrajan proces.

Razgovor sa zatvorenicima i njihovim odgajateljima

I. Zatvorenik I. Ć.

Zatvorenik I. Ć. obratio se Nezavisnoj komisiji pismenim putem s molbom za pomoć i djelovanje. Naime, u svojoj predavci navodi da su prilikom njegovog boravka u zavodskom stacionaru ušla dva zatvorska policajca i počela vikati na njega i optuživati ga da je išarao i oštetio špijunku na vratima prilikom čega ga je jedan policajac fizički napao iako je zatvorenik uporno tvrdio da to nije učinio. Također, istakao je da su o konkretnom slučaju bile upoznate i medicinska sestra u Zavodu kao i liječnica koja mu je dala tabletu za smirenje. S obzirom na to da se on već duže

vrijeme nalazi u stacionaru i koristi lijekove jer ima psihičkih problema, smatra da ga na ovaj način dodatno psihički maltretiraju i ugrožavaju njegovo zdravstveno stanje.

Nezavisna komisija je u okviru svojih nadležnosti, a po ovoj predstavi, tražila od uprave Zavoda da se pismeno izjasni na navode o pritužbama zatvorenika I. Ć, a ovom prilikom i dolaskom u Zavod je obavila i razgovor s njegovim odgajateljima. Odgajateljica Vera Ćosić istakla je da je I. Ć. zatvorenik koji ima utvrđene psihičke smetnje, čije se stanje pogoršalo nedavnom smrću majke. Boravio je u paviljonu „B“, ali je tražio da ga izmjestite u paviljon „A“ što mu uprava Zavoda, u tom trenutku, a u skladu s procjenom, nije dozvolila. Nakon toga počinje praviti disciplinske prekršaje, a sve s ciljem premještanja u paviljon „A“, što je na kraju i učinjeno. Odgajateljica je istakla da se ispostavilo da je tamo ipak našao neki svoj mir. Što se tiče konkretnog slučaja na koji se žalio, uprava Zavoda je ostala pri svojim tvrdnjama, a o kojima su i pisanim putem obavijestili ovo tijelo da prilikom predmetnog događaja i razgovora sa zatvorenikom I. Ć. nije bilo fizičkog kontakta između njega i zavodskih službenika te da zdravstvena služba nije evidentirala fizičke povrede.

U razgovoru s članovima Nezavisne komisije zatvorenik I. Ć. istakao je da se o predmetnom događaju žalio na više adresa (Ministarstvo pravde BiH, ombudsmeni BiH...), ali da konkretnog odgovora nije dobio. Ima primjedbu što ga niko od uprave Zavoda nije pozvao da se izjasni o ovom događaju, te kako nikad nije ni upoznao upravnika Zavoda. Istakao je da ima problem i s tretmanom, da od jula nema tretman ni s jednim odgajateljem. Odgajatelj mu je bila Vera Ćosić, kao i svima u paviljonu u kojem se on nalazi, samo je njemu kao vaspitač dodijeljen Aleksandar Milošević, te osjeća da je na neki način diskriminiran u odnosu na druge zatvorenike te za to krivi načelnicu tretmana Delajdu Kurić-Hodžić.

Istako je da nakon tog događaja više nije imao konfliktnih situacija.

Nezavisna komisija je na kraju razgovora od uprave Zavoda zatražila da im se dostavi medicinska dokumentacija zatvorenika I. Ć.

II. M. J.

Zatvorenik M. J. je svoju predstavku uputio Zajedničkoj komisiji za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH koja je predstavku prosljedila Nezavisnoj komisiji na daljnje postupanje. Razmatrajući predmetnu predstavku Nezavisna komisija je konstatirala da se zatvorenik žali najviše na uslove boravka u Zavodu, na postupanje zavodskih službenika, kako prema njemu tako

i prema nekolicini zatvorenika, kao i na tretman resocijalizacije. Nezavisna komisija je u okviru svojih nadležnosti, a po ovoj predstavi, tražila od uprave Zavoda da se pismeno izjasni o navodima u predstavi, a ovom prilikom i dolaskom u Zavod obavila je i razgovor s upravom i njegovom odgajateljicom. Potvrdili su navode iz očitovanja koje su dostavili Nezavisnoj komisiji. Istakli su da je Zavod za zatvorenike osigurao učešće u raznim sportskim aktivnostima (individualnim, kao što je korištenje fitnes sale, ili kolektivnim, kao što su tenis, odbojka, košarka), a kolektiv u kojem je zatvorenik M. J. učestvuje u tim aktivnostima dva puta sedmično u trajanju po 1 sat i 30 min, što je ukupno 3 sata. Također, provode se aktivnosti na uspostavi sekcija u Zavodu, a na raspolaganju im je i zavodska biblioteka. Dalje, istakli su i da ne postoje dokazi i indicije da ovlašteni zavodski službenici prilikom obavljanja poslova i zadataka na bilo koji način diskriminiraju ili uznemiravaju zatvorenike. Odgajateljica Vera Ćosić istakla je da zatvorenik M. J. ima dobre i loše periode u ponašanju, trenutno je u mirnijoj fazi.

U razgovoru s članovima Nezavisne komisije zatvorenik M. J. istakao je da je tretman u Zavodu veoma loš, da je bolje uslove imao u Kazneno-popravnom zavodu Zenica odakle je i stigao. Žali se na ponašanje zavodskih službenika te ističe da uprava Zavoda nije ni upoznata sa situacijom u Zavodu. Istakao je i da teško podnosi to što, s obzirom na djelo za koje je osuđen, nema pravo na izlaske za vikend niti na uslovni otpust. Državljanin je Republike Srbije i tražio je izručenje, ali ga oni, kako kaže, ne žele.

III. E. B.

Zatvorenik E. B. je u više navrata pisao predstavke Nezavisnoj komisiji koja ga je prilikom zadnjeg dolaska u Zavod i posjetila. Ovaj put zatvorenik E. B. je odbio razgovor s članovima Nezavisne komisije.

U razgovoru s članovima Nezavisne komisije uprava Zavoda i odgajateljica zatvorenika Vera Ćosić istakli su da je, na insistiranje zdravstvene službe Zavoda i Nezavisne komisije, u JZU Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac stručno medicinsko osoblje pregledalo zatvorenika E. B. čiji je nalaz predočen članovima Nezavisne komisije.

Istakli su da je i dalje nezadovoljan tretmanom u Zavodu, te da se svakih šest mjeseci obraća Ministarstvu pravde BiH zahtjevom da ga vrate u Kazneno-popravni zavod Zenica.

Na osnovu navedenog, Nezavisna komisija daje sljedeću

P R E P O R U K U

- 1. Potrebno je da Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH uloži dodatni napor u tretman zatvorenika kako bi se smanjila njihova potreba za pisanjem predstavki iz nadležnosti Nezavisne komisije.**

Odjeljak C. Javnost rada

Sjednice Nezavisne komisije pratili su zaposleni u Sektoru za odnose s javnošću Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, a predsjednik Nezavisne komisije je, na zahtjev predstavnika medija u BiH, davao i usmene izjave u vezi s radom Nezavisne komisije.

Prema članu 17. Poslovnika o radu Nezavisne komisije, podaci i informacije koje se prikupe tokom kontrole, te sadržaj obavljenih razgovora s licima lišenim slobode, kao i drugim licima koja mogu dati relevantne podatke povjerljive su prirode.

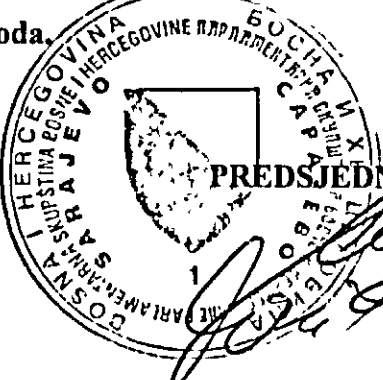
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu

Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, u skladu s članom 24. Poslovnika o radu Nezavisne komisije, pružala je svu administrativno-tehničku i stručnu podršku u radu Nezavisne komisije. Zajednička služba osigurala je potrebne uslove za rad Nezavisne komisije angažiranjem stručnog osoblja, ali i osiguravanjem materijalno-tehničkih i drugih uslova za nesmetan rad.

POGLAVLJE IV. PREPORUKE

Nezavisna komisija predlaže Parlamentarnoj skupštini BiH da usvoji ovaj izvještaj s navedenim preporukama:

1. **Potrebno je kontinuirano raditi na unapređenju zavodskog tretmana zatvorenika i pritvorenika u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, i to:**
 - povećanjem broja odgajatelja i zavodskih čuvara te osiguravanjem njihove stalne edukacije;
 - povećanjem broja radionica i sekcija u svrhu radno-okupacionog tretmana;
 - povećanjem finansijskih i drugih materijalnih sredstava za bolje i efikasnije funkcioniranje Zavoda.

PREDSJEDNIK NEZAVISNE KOMISIJE
Dr. sc. Mile Lasić

PRILOG: Tabelarni prikaz održanih sjednica u 2022. i prisustvo članova Nezavisne komisije

**TABELARNI PRIKAZ ODRŽANIH SJEDNICA I PRISUSTVO ČLANOVA
NEZAVISNE KOMISIJE U 2022. GODINI**

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Nezavisne komisije					
	Mile Lasić	Azra Alajbegović	Branica Spasojević	Aleksandar Faladžić	Vedad Gurda	
72. sjednica 27.1.2022.	Opravdano odsutan	+	+	+	+	+
73. sjednica 14.2.2022.	+	+	Opravdano odsutna	+	+	+
74. sjednica 21.3.2022.	Opravdano odsutan	+	+	+	+	+
75. sjednica 11.4.2022.	Opravdano odsutan	+	+	+	+	+
76. sjednica 11.5.2022.	+	+	+	+	+	+
77. sjednica 15.6.2022.	+	+	+	+	+	+
78. sjednica 12.7.2022.	+	+	+	+	+	+
79. sjednica 29.8.2022.	+	+	+	+	+	+
80. sjednica 26.9.2022.	+	+	+	+	+	+
81. sjednica 20.10.2022.	+	+	+	+	+	+
82. sjednica 17.11.2022.	Opravdano odsutan	+	+	+	+	+
83. sjednica 5.12.2022.	+	+	+	+	+	+